Creation of the World as God's Self Expression

Rabbi Herzl Hefter

מחזור לר"ה

הַיּוֹם הָרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לָךְ תְּלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אֱיוֹם קָדוֹשׁ: ...
מֵרֹאשִׁית כָּזֹאת הוֹדַעְתָּ, וּמִלְפָנִים אוֹתָהּ גָּלִיתָ. זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ, זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

סוד ישרים

וך' פקד את שרה וגו'. תיתא בגמ' (ר"ה כז.) כמאן מלכינן התיזכנו זה היום תחילת מעשיך זכרון וגו'. והטעין כי בכל שנה נזה היום מתעורר המאמר יהי אור כי בכל שנה נתחזק וכתגבס העולם ניתר שאת לטעון יוכר ויפורש כנוד מלכותו נזה המכוון. והשנה שעברה נחשב נגד שנה זו כמו עלמין דאתחרבו שהי' קודם בריאת עולם כדאי' בזהר"ק (בר"ר פ"ג ז) שהי' הקב"ה נוכה עולמות ומחריבן עד שנברא העוה"ז ואמר דין הכיין לי יתהון לא הכיין לי. וכן מלינו בזהר"ק (בר"ר פ"ג ג) תהו הי' העולם עד שנולדו החצות, כי קודם עולם התיקון נחשב עלמין דאתחרבו, ולכן בכל שנה שמתעורר זה המאמר ומתגלה בו ההנהגה בתכוון ויפורש אחר לכן נתחזק אז הבריאה כי בכל שנה מתגלה ביותר הרצון יתי שיוכר ויפורש בתפיקת אדם המכוון

קדושת לוי בראשית פרשת בראשית

עוד יבואר, בראשית. ב' ראשית (תיקו"ז תיקון א). השם יתברך משפיע שפע, ואנו בתפלתינו עושים צימצום בהשפע כל אחד לפי הרצון שלו, זה עושה צימצום עם אותיות חיים לחיים, וזה עם אותיות חכמה לחכמה, וזה עם אותיות עושר לעושר, וכן לכל הטובות כל אחד כרצונו . והנה כל מה שיש ברוחניות יש כמוהו בגשמיות. והנה בגשמיות יש קול ודיבור, הקול הוא כלול, והדיבור הוא הצימצום להקול באותיות הדיבור. והנה כן בראש השנה, הקול שופר הוא השפע מהבורא ברוך הוא הוא הכלול, ומה שאנו אומרים מלכיות זכרונות ושופרות הוא הצמצום שאנו מצמצמים בהאותיות את השפע מהבורא ברוך הוא כל אחד כפי הרצון שלו . והנה זה שהשפע נשפע כלול מהבורא יתברך זה הוא בחינת 'תורה שבכתב', וזה שאנו עושין צימצום בהשפע עם האותיות הוא בחינת 'תורה שבעל פה', כי תורה שבעל פה היא ברצון ישראל כאשר הם עושין הפירוש בהתורה שבכתב. וזהו 'בראשית' - ב' ראשית, תורה שבכתב ושבעל פה:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נה ע"א

אמר רב יהודה אמר רב: יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ

רמב"ן על בראשית פרק א פסוק א

עוד יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחד כאילו תחשוב על דרך משל כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות כגון בראש יתברא אלהים וכל התורה כן מלבד צירופיהן וגימטריותיהן של שמות ... ונראה שהתורה... שהיתה הכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות והי' אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות ותקרא על דרך קריאתנו בענין התורה והמצוה ונתנה למשה רבינו על דרך קריאת המצות, ונמסר לו על פה קריאתה בשמות...

ספר נועם אלימלך - פרשת וירא

כשעלה ברצונו יתברך לברוא את העולם להטיב לברואיו. צמצם הקדוש ברוך הוא את עצמו. ולהיכן צמצם את עצמו שמעתי מפי מורי ז"ל שצמצם עצמו בתוך האותיות התורה שבהם ברא העולם ואמר שזה הפירוש שאמרו חז"ל כביכול ברוך הוא רוצה לומר על ידי כ"ב אתווין יכול הקדוש ברוך הוא להיות בזה העולם.

פרי הארץ

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו וכו', הנה ידוע להיות האדם עולם קטן (ת"ז ת' ע קל ע"ב) וכלול מראשית הבריאה עד סופה ותכלית הכל, ועד"ז היא כל התורה וכל המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כי באורייתא ברא קוב"ה עלמא (זח"א ה) המה האתוון חיות כל דבר, וענין האתוון הוא סדר התפשטות החיות ממעלה עד אותו הנברא באותו העצם וסגולתו ומדותיו, וכענין המשכת התפשטותו הן המה האתוון שנעשית מהמשכת היו"ד לכל אות שירצה לעשות ע"י המשכה מהיו"ד אל תמונת אותו האות כידוע (עיין זח"ג י ע"ב). והנה עולם חסד יבנה (תהלים פט, ג), מתפשט ומוגבל באותיות וצירופיהן, טוב מטוב ורע מרע כי הצירוף הוא המשנה הכל אשר בהשתנות איזה דבר יוצא חפשי מן הצירוף הראשון אל ראשית האותיות קודם צירופן, כי כל אות לבדו נקרא אות ע"ש אות ומופת (ישעיה כ, ג) ציון וסימן התגלות אלהותו ית' ואופן המשכת התפשטותו, ובהשתלשלות המדריגות משתנה מאות לאות אשר בהצטרפותן מתגלה ההבנה שהוא תולדותיהם היוצא מהם, כידוע מענין בינה שהוא לשון בן יה (זח"ג רטז ע"א), שהיא התולדה היוצא מצירוף של שתי אותיות השם, וכן מכל ב' אותיות יוצא הבנה כמו לי לו:

ר' צדוק הכהן מלובלין - ליקוטי מאמרים עמוד מה

והזעירין הם אותיות הדיבור דמלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה ודברים שבעל פה אי אתה יכול לאומרם בכתב (גיטין ס' ב) והם קטנים מאותיות הכתב שהם אותיות המחשבה ומפורשות היטב בכתב שכמו שהוא במחשבה כך הוא יכול לכתוב על הכתב דלכן נאמר על תורה שבכתב באר היטב וחז"ל דרשו מזה בשבעים לשון (סוטה ל"ב א) כי באמת החכמה שהוא נגלה בכתב זה יכול לבאר היטב גם לאומות שגם הם ידעו זה כנ"ל (אות ח') רק הבינה בלב זה אי אפשר לגלות כלל בכתב רק בדיבור הוא מגלה, ומכל מקום הוא מצומצם כי אינו מורגש בדיבור כמו בלב רק שיש בו רושם קצת וכמו שאמרו דברים היוצאים מן הלב נכנסים וכו' ובודאי מכל מקום אין התלמיד והשומע מרגיש פנימיות שבלב המדבר וכמו המדבר: וזה שבלב הוא הנקרא סוד שזה אי אפשר לגלות לחבירו כלל, ... והיינו דהרגשת האור בלב אי אפשר כלל להטעים ולהסביר לחבירו שאינו מבין בלבו ומרגיש כך, רק הדברים היוצאים מן הלב הם הנכנסים ללב השומע אותן אתוון זעירין שבדיבור שהם קטנים הרבה ממה שבלב כי בהם מצומצם רושם הרגשתו שבלב הם נכנסים ללב חבירו ומתפשטים בו כפי איכות ההתפשטות שבלבו:

מדרש תנחומא (בובר) פרשת תזריע סימן ג

אין צור כאלהינו, אין צייר כאלהינו.

בעל שם טוב בראשית פרשת בראשית

כג. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. בשם האלוקי הרב בעל שם, הוא אמר ויהי (תהלים ל"ג, ט') אמר לשון לבוש, כמו בצע אמרתו (איכה ב', י"ז), ואמרו ז"ל (מגילה י' ב) כל מקום שנאמר ויהי הוא צער, ורצה לומר האין סוף רצה להלביש את עצמו כדי שיקבל טובו ובהירותו היה צריך ויהי שהוא צמצום כידוע ליודעי חן: (כתבי קודש דף כ"ד ע"ב)

בעל שם טוב בראשית פרשת נח

פד. יחשוב כשמתפלל שבאותיות מתלבש ה' יתברך, פירוש, דאין אנו יודעים מה שאדם חושב אלא אם כן מדבר, נמצא הוי הדיבור מלבוש למחשבה, ויאמר בלבו, מלך גדול כזה אני עושה לו מלבוש, ראוי לי לעשות בשמחה, וידבר בכל כוחו, כי בזה נעשה אחדות עמו יתברך שמו, כי כוחו בהאות, ובהאות שורה הקדוש ברוך הואנז), נמצא הוא אחדות עמו יתברך שמו: (צוואת הריב"ש דף י"ג ע"א)

פה. אין דיבור בלא מחשבה, כי מקודם הוא חושב מה שידבר, והנה כשחושב קודם התפילה מה שידבר ולפני מי ידבר, בודאי תפול עליו יראה ובושה שיהיה ירא מן הדיבורים עצמם, כשנותן על לבו שהעולם הדיבור, היא השכינה כביכול מדברת בו, והיא כלולה מכל המדות יראה ואהבה והתפארות וכן כולם כידוע, ואיך לא יהיה לו יראה ובושה כשידע שמעורר השכינה וכל המדות כביכול, וזהו עושי דברו (תהלים ק"ג, כ'), שעושים מדיבור מעשה: (כתר שם טוב ח"ב דף ה' ע"ב, והוא קיצור מליקוטי אמרים דף ו' ע"ב ד"ה בן בג בג)

פח. ישים כל מחשבתו בכח התיבות שהוא מדבר עד שיראה האורות של התיבות האיך מתנוצצים זה בזה, ומתוכו נולדים כמה אורות, וזהו אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה (תהלים צ"ז, י"א), האותיות שבתורה הסס) חדרים של ה' יתברך שהוא ממשיך בהם את אצילות אורו כמו שכתב בזוה"ק (ח"ג ע"ג א) קודשא בריך הוא ואורייתא כולא חד ולתוכן צריך אדם לתת כל הכוונה שהיא הנשמה, כי הכוונה הוא הנשמה, וזהו הדביקותסא), קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל כולא חד, וזהו התפשטות הגשמיות, פירוש שיפשיט נשמתו מגופו, ותהיה נשמתו מלובשת באותן המחשבות שהוא מדבר, ויראה כמה עולמות העליונים: (כתר שם טוב ח"ב דף ד' ע"ד, וליקוטי אמרים דף ד' ע"א בשינוי קצת)